

SỬ DỤNG PHƯƠNG PHÁP NGHE CHÍNH TẢ ĐỂ HỖ TRỢ NÂNG CAO KỸ NĂNG NGHE TIẾNG ANH CỦA SINH VIÊN NĂM THỨ NHẤT, TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ, ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG

DICTIONATION AS A TOOL TO SUPPORT THE DEVELOPMENT OF ENGLISH LISTENING SKILL OF THE FIRST-YEAR STUDENTS, UNIVERSITY OF ECONOMICS, THE UNIVERSITY OF DANANG

Võ Nguyễn Thùy Trang

Trường Đại học Ngoại ngữ, Đại học Đà Nẵng; trangvo2807@gmail.com

Tóm tắt - Bài báo trình bày việc sử dụng phương pháp nghe chính tả và khảo sát tính hiệu quả của phương pháp này trong việc cải thiện, nâng cao kỹ năng nghe tiếng Anh của sinh viên (SV). Với nội dung nghiên cứu này, tác giả sử dụng phương pháp nghiên cứu tài liệu và nghiên cứu điều tra khảo sát thông qua bảng câu hỏi khảo sát, phỏng vấn 36 sinh viên năm thứ nhất, Trường Đại học (ĐH) Kinh tế, Đại học Đà Nẵng (ĐHĐN). Tác giả cũng sử dụng phương pháp thực nghiệm để đối sánh kết quả trước và sau khi vận dụng phương pháp nghe chính tả. Sau khi dữ liệu thu thập được xử lý, phân tích định tính và định lượng, kết quả cho thấy tất cả SV đều gặp nhiều khó khăn trong quá trình nghe tiếng Anh và thừa nhận rằng việc áp dụng phương pháp nghe chính tả giúp SV phát triển kỹ năng nghe tốt hơn. Bài báo cũng đồng thời thảo luận các giải pháp, khuyến nghị giúp giáo viên và sinh viên áp dụng hiệu quả phương pháp nghe chính tả này.

Từ khóa - quá trình nghe; nghe chính tả; sinh viên năm thứ nhất; khó khăn; kỹ năng nghe

Abstract - This article investigates the effectiveness of dictation technique in developing students' English listening skill. The purpose of this article is to find out the qualitative and quantitative information about the students' mastery of listening using dictation as a method. To achieve the objectives of the study, the author conducted a descriptive research design, including library activity (exploring reference books, websites, etc) and file activity in which the students were given dictation exercises. The data collected from the pilot study, the questionnaire, and the interview with 36 first-year students at University of Economics – The University of Danang was analysed qualitatively and quantitatively. The findings show that all students face to a lot of difficulties in the listening process and make considerable progress when applying the dictation method. Besides, the article discusses some specific suggestions in order to successfully use dictation.

Key words - listening process; dictation; first-year students; difficulties; listening skill

1. Đặt vấn đề

Nghe hiểu là một trong những kỹ năng quan trọng nhất trong quá trình học tiếng Anh bởi nếu nghe hiểu tốt, người học có thể giao tiếp tiếng Anh tự tin và hiệu quả. Theo Jiang (2009), nghe hiểu đòi hỏi sự kiên trì và tập trung cao độ của người học khi phải lưu trữ thông tin trong bộ nhớ ngắn hạn, đồng thời phải xử lý để hiểu thông tin được đưa ra. Tuy nhiên, trên thực tế, người học tiếng Anh nói chung, đặc biệt là sinh viên Kinh tế năm thứ nhất nói riêng, đối với các đối tượng sinh viên này, kỹ năng nghe tiếng Anh thực sự là một thách thức. Bên cạnh đó, trong các giáo trình giảng dạy cho sinh viên Kinh tế năm thứ nhất hiện nay như Solutions, Tactics For Listening, các bài tập nghe có nhiều dạng khác nhau nhưng nội dung yêu cầu lại khó hơn so với năng lực thực tế của người học.

Phần lớn các sinh viên (SV) chuyên ngành kinh tế không thực sự học tốt môn học Anh văn, riêng với kỹ năng nghe tiếng Anh, các em chưa nhận thức được tính quan trọng của nó nên chưa dành nhiều thời gian luyện tập kỹ năng này. Trong bối cảnh như vậy, giáo viên (GV) đóng vai trò chủ đạo trong việc hướng dẫn, truyền cảm hứng, động lực thúc đẩy SV nhận thức và có ý thức thực hành nghe nhiều hơn và đúng phương pháp hơn. Trong bài báo này, tác giả đề cập đến phương pháp nghe chép chính tả như là một công cụ hữu ích để giúp GV có thể tìm kiếm các nguồn tài liệu phù hợp hoặc tự thiết kế các bài tập nghe chính tả để giảng dạy kỹ năng nghe hiệu quả hơn, đồng thời giúp các SV cải thiện, nâng cao kỹ năng thực hành nghe tiếng Anh.

2. Tổng quan lý thuyết

2.1. Giới thiệu về phương pháp nghe chính tả

Theo từ điển Oxford Advanced Learner's của Hornby (1995, tr.190), chính tả “dictation” là “được đọc – đoạn văn được đọc để viết lại”.

Bên cạnh đó, học giả Oller (1979, tr.39) chỉ ra rằng nghe chính tả là một nhiệm vụ mà trong đó ta sử dụng bộ nhớ ngắn hạn (short-term memory) để lưu giữ các thông tin, lưu giữ từng câu chữ và phải hiểu được ý nghĩa của toàn câu văn mà ta nghe được để có thể viết lại hoặc lặp lại nội dung đó.

2.2. Phân loại bài nghe chính tả

Theo Oller (1979, tr.264), có 5 hình thức nghe chính tả được liệt kê dưới đây:

2.2.1. Nghe chính tả toàn bộ (Standard dictation)

Người học sẽ được nghe một đoạn văn với mức độ nội dung vừa phải, tốc độ đọc trung bình phù hợp với trí nhớ ngắn hạn của người học. Sau mỗi câu đọc chính tả, người học sẽ chép lại nguyên văn nội dung đó.

2.2.2. Nghe chính tả một phần (Partial dictation)

Người học sẽ được nhận một đoạn văn bản có nội dung giống với nội dung mình sẽ được nghe nhưng có khuyết một số từ, cụm từ. Nhiệm vụ của người học là nghe theo và điền những nội dung còn bị khuyết để hoàn chỉnh văn bản.

2.2.3. Nghe chính tả văn bản nghe có tạp âm (Dictation with competing noise)

Ở loại này, trong các đoạn hội thoại được lồng ghép

thêm âm thanh ồn ào xung quanh, tạo ngữ cảnh như trong đời thực. Khi đó, người học phải tập trung nghe, lĩnh hội nội dung được truyền tải và phải sao chép lại tất cả.

2.2.4. Nghe chính tả và sao chép (Dicto-Comp)

Dạng bài tập này kết hợp hai nhiệm vụ nghe chính tả và tự sao chép lại nội dung. Sau khi được nghe đoạn văn bản 3 lần, người học vận dụng sự ghi nhớ của mình để tái hiện lại nội dung đã được nghe.

2.2.5. Mô phỏng (Elicited imitation)

Người học sẽ được nghe từng câu một trong đoạn văn bản, sau đó, thay vì chép lại nội dung, người học sẽ ngay tức khắc lặp lại y nguyên nội dung mà họ vừa nghe.

Tóm lại, 5 dạng bài nghe chính tả khác nhau cho thấy sự đa dạng, phong phú về nguồn tài liệu, giúp người học không bị nhàm chán khi áp dụng phương pháp này. Tuy nhiên khi thực hiện kiểm nghiệm, tôi sử dụng 2 dạng bài nghe chính tả đầu tiên.

2.3. Ưu điểm của nghe chính tả

Theo Montalvan (2006), nghe chính tả có các ưu điểm sau:

- Nghe chính tả làm nền tảng để giúp người học phát triển tích hợp cả 4 kỹ năng ngôn ngữ nghe, nói, đọc, viết;
- Khi người học phát triển được kỹ năng nghe và hiểu các thành phần cấu trúc của ngôn ngữ, khi đó đồng thời người học có thể học ngữ pháp thông qua nghe chính tả;
- Nghe chính tả giúp người học nâng cao khả năng ghi nhớ thông tin trong bộ nhớ ngắn hạn;
- Nghe chính tả giúp người học phát triển kỹ năng ghi chú (note-taking);
- Người học có thể tự sửa lỗi các bài tập nghe chính tả, tạo động lực học tập tốt hơn;
- Người dạy có thể thiết kế bài nghe chính tả cho mọi cấp độ năng lực ngôn ngữ khác nhau;
- Trong quá trình người học làm bài nghe chính tả, người dạy có thể bao quát và kiểm tra từng cá nhân;
- Nghe chính tả giúp người học nâng cao kỹ năng phát âm, nhận diện từ và sử dụng tốt các dấu câu.

2.4. Sơ lược về môn học tiếng Anh của sinh viên năm thứ nhất Trường ĐH Kinh tế - ĐHQĐN

Môn học tiếng Anh là một môn học bắt buộc trong chương trình đào tạo của Trường ĐH Kinh tế - ĐHQĐN. Đối với sinh viên năm thứ nhất tham gia các học phần tiếng Anh đầu tiên, người học cần đạt các tiêu chí sau:

- a. *Kỹ năng nghe*: người học có thể nghe hiểu những thông tin chung hoặc chi tiết trong đoạn hội thoại, tường thuật, v.v... theo chủ đề.
- b. *Kỹ năng đọc*: người học có thể hiểu các dạng văn bản khác nhau, nắm các dạng văn bản ngắn trong cuộc sống thường ngày, nắm thông tin chi tiết, thông tin quan trọng liên quan tới quan điểm, mục đích của tác giả.
- c. *Kỹ năng nói*: Người học có thể mô tả về bản thân và người khác; trình bày vấn đề liên quan tới cuộc sống thường ngày.
- d. *Kỹ năng viết*: người học viết được các từ vựng đơn

giản đã được dạy hoặc được nghe, hoàn thành câu theo từ gợi ý hoặc viết câu.

Những chủ đề được tập trung giảng dạy trong các học phần của sinh viên năm thứ nhất gồm: thời gian, số, đánh vần tên, sở thích, thể thao, môn học, các loại trang phục, thức ăn, người nổi tiếng, nhà hàng, phương tiện giao thông và nghề nghiệp.

Từ đó cho thấy, việc áp dụng phương pháp nghe chính tả vào quá trình dạy và học sẽ giúp SV đạt được những mục tiêu đề ra ở trên.

3. Nội dung nghiên cứu và Phương pháp nghiên cứu

3.1. Nội dung nghiên cứu

- Mô tả thực trạng việc học kỹ năng nghe của sinh viên và những khó khăn mà họ gặp phải;
- Khảo sát mức độ hiệu quả khi áp dụng phương pháp nghe chính tả trong việc nâng cao kỹ năng nghe cho sinh viên năm thứ nhất Trường ĐH Kinh tế - ĐHQĐN;
- Đưa ra một số khuyến nghị cho GV và SV trong quá trình dạy và học kỹ năng nghe tiếng Anh;
- Giới thiệu trang web miễn phí trực tuyến giúp GV tự thiết kế bài tập nghe chép chính tả.

3.2. Phương pháp nghiên cứu

Để đạt được mục đích và mục tiêu nghiên cứu đã đề ra, tôi sử dụng cách tiếp cận định tính và định lượng, với việc tiến hành các phương pháp nghiên cứu như sau:

3.2.1. Phương pháp đọc sách và tài liệu

Tác giả đã tìm đọc các công trình nghiên cứu và sách báo về kỹ năng nghe tiếng Anh, bài tập chính tả, quá trình học tiếng Anh, v.v... để tìm ra cho mình những định hướng suy nghĩ, những ý tưởng thực tế liên quan đến đề tài.

3.2.2. Xây dựng và phân tích nguồn dữ liệu nghiên cứu

Nguồn dữ liệu nghiên cứu bao gồm các bài tập nghe chính tả dạng 1 và 2 đã được trình bày ở phần 2.2 với nội dung sát với từng bài học trong chương trình của SV năm thứ nhất, Trường ĐH Kinh tế. SV phải làm các bài tập này hoặc ở lớp, hoặc ở nhà với khối lượng công việc đều đặn gồm 2 - 3 bài tập nghe cho mỗi ngày, tiến hành trong 3 tháng liên tục. Kết quả làm bài tập được đối chiếu so sánh để phản ánh mức độ tiến bộ của SV theo từng giai đoạn.

3.2.3. Phương pháp điều tra, phỏng vấn, quan sát

36 sinh viên năm thứ nhất Trường ĐH Kinh tế - ĐHQĐN được chọn để tham gia thực hiện các bài tập nghe chính tả. Từ đó, chúng tôi dùng các Bảng câu hỏi khảo sát hai nguồn thông tin: (1) Các khó khăn mà SV gặp phải trong quá trình thực hiện bài nghe; (2) Hiệu quả của việc áp dụng bài nghe chính tả. Bảng câu hỏi (1) được phát cho SV trước khi áp dụng phương pháp nghe chính tả. Bảng câu hỏi (2) dùng để khảo sát sinh viên sau 3 tháng áp dụng phương pháp nghe chính tả. Ngoài ra, chúng tôi còn phỏng vấn sinh viên tham gia thực nghiệm nhằm làm rõ diễn biến quá trình thực hiện bài nghe chính tả.

Dữ liệu sau khi thu thập được phân tích định tính và định lượng, cung cấp thông tin để trả lời cho các vấn đề nghiên cứu.

4. Kết quả và thảo luận

4.1. Những khó khăn SV gặp phải trong quá trình nghe

Theo Azmi, Celik, Yidliz, và Tugrul (2014), người học ngoại ngữ tiếng Anh gặp rất nhiều khó khăn trong quá trình nghe hiểu. Việc nhận biết được những khó khăn này sẽ giúp người dạy và người học có chiến lược nghe và áp dụng các phương pháp nghe phù hợp, hiệu quả hơn.

Bước đầu tiên, chúng tôi tiến hành khảo sát những khó khăn khi nghe của SV trước khi áp dụng phương pháp nghe chính tả. Kết quả thống kê từ kết quả khảo sát 36 SV năm thứ nhất Trường ĐH Kinh tế - ĐHQĐN được chọn tham gia thực nghiệm ở bảng 1 dưới đây trình bày tỉ lệ SV đối diện với những khó khăn khi nghe, mà có thể được giải quyết bằng cách áp dụng phương pháp nghe chính tả.

Bảng 1. Khó khăn của sinh viên khi nghe tiếng Anh

Khó khăn	% SV
Vốn từ vựng hạn chế	100%
Không nhận diện được âm của các từ vựng	83%
Không quen với giọng đọc của người bản ngữ	56%
Những cấu trúc ngữ pháp phức tạp	61%
Giới hạn về khả năng ghi nhớ	89%
Tốc độ nói nhanh	78%
Không thể tập trung trong suốt quá trình nghe	61%

Kết quả ở bảng 1 cho thấy, tất cả 36 SV (100%) được khảo sát đều cho rằng vốn từ vựng của họ khá hạn chế, gây khó khăn khi làm bài tập nghe. Chúng tôi đã thực hiện phản phỏng vấn trực tiếp để có thêm thông tin về vấn đề này. SV cho hay họ chưa có động lực để học thuộc từ vựng, số ít bài nghe có nội dung, từ vựng phù hợp với vốn thông tin, kiến thức SV có được khiến họ thấy thích thú, nhưng phần nhiều bài nghe thường có lượng từ vựng, thông tin nằm ngoài vùng kiến thức của SV; hoặc đôi lúc SV chỉ nhớ cách đọc của từ vựng đó nhưng lại không nhớ phần chính tả nên dù nghe ra từ vựng nhưng họ lại không thể viết lại từ vựng này. Trong khi đó, 83% SV chia sẻ họ hầu như không thể nhận diện được âm của các từ vựng, đặc biệt là các từ chìa khóa quan trọng, bởi khi học từ vựng, SV chỉ lặp lại từ khoảng 2 – 3 lần, sau đó SV quên cách đọc của phần lớn các từ vựng, nên không thể nhận ra âm của từ đó khi thực hành phần nghe. Bên cạnh đó, 56% SV lựa chọn khó khăn trong việc làm quen với giọng nói, đọc của người bản ngữ, phần lớn các SV này cho biết một phần do điều kiện khách quan của khu vực sinh sống, một phần ở bậc học phổ thông, họ rất ít khi được dạy và làm các bài tập nghe, thêm vào đó các giáo viên phổ thông cũng không sử dụng nhiều ngôn ngữ tiếng Anh để giao tiếp trong lớp học nên những SV này cảm thấy khá xa lạ với kĩ năng nghe tiếng Anh. 61% SV cho rằng cấu trúc ngữ pháp câu phức tạp khiến họ không kịp hiểu và xử lý thông tin nghe được, đồng thời quy mô lớp học đông, cùng bài tập nghe có thời lượng dài cũng khiến SV không thể tập trung liên tục trong suốt quá trình nghe. Một số bài nghe có tốc độ nói nhanh khiến 78% SV cảm thấy khá vất vả khi nghe. Cuối cùng, 89% SV thấy rằng năng lực

ghi nhớ của họ có giới hạn nên không thể ghi nhớ tất cả các thông tin chính trong nội dung bài nghe.

Từ những khó khăn trên, chúng tôi đề xuất SV áp dụng phương pháp nghe chính tả để giải quyết và cải thiện vấn đề này.

4.2. Hiệu quả của việc áp dụng nghe chính tả

Trong thời gian 3 tháng, 36 SV tham gia thực nghiệm được yêu cầu phải thực hành liên tục các bài tập nghe chính tả, đặc biệt là dạng bài nghe toàn bộ và bài nghe từ vựng. SV hoặc thực hành nghe ở lớp vào giờ học môn tiếng Anh, hoặc mỗi ngày được giao 2-3 bài tập nghe chính tả với dung lượng khoảng 100 – 150 từ mỗi bài để tự thực hành nghe ở nhà. Mức độ khó của bài nghe được tăng dần từ cấp độ A2 đến tiền B1 (tham chiếu theo khung năng lực ngoại ngữ, khung châu Âu). Sau đó SV nộp lại kết quả để giáo viên kiểm tra. Sau 3 tháng, kĩ năng nghe của SV có sự tiến bộ rõ rệt, qua đó thấy rõ hiệu quả đạt được khi SV sử dụng phương pháp nghe chính tả, thực hành bài tập nghe chính tả cũng như khẳng định tầm quan trọng của phương pháp này. Bảng 2 dưới đây đối chiếu kết quả bài nghe của nhóm sinh viên tham gia thực nghiệm trong thời gian 3 tháng.

Bảng 2. Kết quả đối chiếu sự phát triển kĩ năng nghe tiếng Anh của SV tham gia nghiên cứu thực nghiệm

% đáp án đúng	Tháng thứ 1	Tháng thứ 2	Tháng thứ 3
	Số SV	Số SV	Số SV
20-30%	23/36	10/36	36/36
30-50%	10/36	15/36	6/36
50-70%	3/36	7/36	11/36
70-80%	0	4/36	14/36
80-90%	0	0	5/36
100%	0	0	0

Kết quả ở bảng 2 cho thấy số lượng thông tin mà SV nghe hiểu được sau 3 tháng tăng lên đáng kể. Cụ thể, sau tháng thứ 1, SV vẫn chưa tiến bộ rõ rệt trong kĩ năng nghe nhưng từ tháng thứ 2 trở đi, số lượng SV có khả năng nghe và ghi chép lại đúng 30-50% thông tin chiếm gần một nửa tổng số SV. Lúc này, số SV ghi chép đúng 50-70% thông tin tăng lên 4 SV, đồng thời có 4 SV tiến bộ rõ rệt khi nghe hiểu và sao chép lại được 80-90% thông tin. Đến cuối tháng thứ 3 khi kết thúc đợt thực nghiệm, tất cả SV tự tin nghe và sao chép lại được trên 40% thông tin. Cụ thể trong đó, 14 SV (chiếm ½ tổng số SV) đạt được mức đáp án đúng từ 70 – 80%. Và có đến 5 SV đạt mức đúng xấp xỉ cao nhất từ 80-90%. Tuy chưa có SV nào nghe hiểu và sao chép, trả lời chính xác 100% bài nghe chính tả vì một số yếu tố khách quan, nhưng chúng ta có thể dự đoán rằng kết quả này hoàn toàn có thể đạt được khi các SV này tiếp tục thực hành đều đặn phương pháp nghe chính tả thêm 2 tháng nữa (tương ứng với một học kỳ).

Sau thời gian tham gia thực nghiệm, các SV được phỏng vấn trình bày cảm nhận của mình về việc áp dụng phương pháp nghe chính tả. Kết quả được thể hiện trong bảng 3 dưới đây.

Bảng 3. Ý kiến về việc thực hành bài nghe chính tả của sinh viên sau thực nghiệm

Ý kiến sinh viên	% SV
Rất quan trọng, giúp cải thiện kỹ năng nghe nhanh chóng và hiệu quả	83%
Rất quan trọng, tạo động lực học thuộc từ vựng nhiều hơn, nhận diện âm hiệu quả hơn	94%
Rất quan trọng, nâng cao khả năng ghi nhớ thông tin	78%
Hữu ích, hỗ trợ phát triển kỹ năng viết, học ngữ pháp	81%
Hữu ích, giúp rèn luyện kỹ năng ghi chú	78%
Hiệu quả, hỗ trợ học phát âm chính xác	100%
Hữu ích, tự thực hành nghe và tự kiểm tra lỗi nhờ bản sao chép có sẵn (transcript)	100%
Hữu ích, đôi khi tốn nhiều thời gian	69%

Kết quả ở bảng 3 cho thấy, 100% SV đồng tình rằng phương pháp nghe chính tả thật sự hữu ích bởi nhờ nó mà SV học phát âm từ vựng chính xác hơn. SV chia sẻ, trong suốt quá trình nghe chính tả, SV phải nghe đi nghe lại một số từ vựng cụ thể rất nhiều lần, từ đó SV cũng làm quen và nhớ cách phát âm, nhấn âm của các từ. 100% SV xem đây là một phương pháp tự học nghe hiệu quả, bởi sau khi nghe và sao chép bài xong, SV có thể tự nhìn vào bản chính tả mẫu cho sẵn để tự đối chiếu kết quả. Tuy nhiên, bên cạnh đó, 69% SV có ý kiến rằng để làm tất cả các bước trong tiến trình nghe chính tả, đôi lúc các em tốn khá nhiều thời gian và phải thực sự kiên nhẫn với hoạt động này. 94% SV đồng tình rằng phương pháp nghe chính tả tạo động lực cho các em chăm chỉ học từ vựng hơn, bởi chỉ có thể biết nhiều từ vựng thì các em mới làm bài tập nghe chính tả được. Hơn nữa, việc nghe từ, thông tin nhiều lần giúp SV nhớ từ vựng lâu hơn và hiểu được ý nghĩa sử dụng trong văn cảnh của nó chính xác hơn. 78% SV cho rằng sau 3 tháng thực hành nghe chính tả, họ có khả năng ghi nhớ thông tin dài hơn, lâu hơn, cũng nhóm này khẳng định rằng nghe chính tả giúp họ cải thiện kỹ năng ghi chú, đặc biệt là SV biết tự quy ước cho mình những từ viết tắt, kí hiệu để bắt kịp thông tin và sao chép nhanh hơn. 81% SV cho biết họ nắm vững hơn các điểm ngữ pháp và nâng cao kỹ năng viết thông qua việc chép chính tả các nội dung trong bài nghe. Nhìn chung, 83% SV cảm nhận rằng nghe chính tả có vai trò rất quan trọng bởi nó giúp SV cải thiện kỹ năng nghe nhanh chóng và hiệu quả. Số ít 17% SV (6 SV) còn lại rơi vào nhóm SV có kết quả đánh giá sau 3 tháng đúng được 30-50% thông tin yêu cầu tự thấy rằng họ chưa thực sự hài lòng với kết quả, bởi họ chưa tập trung thực hành nghe nghiêm túc trong quá trình thực nghiệm và vì năng lực ngôn ngữ có hạn.

Như vậy, có thể thấy, hầu hết SV ủng hộ và có thái độ tích cực với việc sử dụng phương pháp nghe chính tả trong quá trình dạy và học ngoại ngữ tiếng Anh ở lớp học.

4.3. Những đề xuất cho hoạt động dạy và học kỹ năng nghe tiếng Anh có sử dụng phương pháp nghe chính tả

Từ thực tế kinh nghiệm giảng dạy cho thấy, với mỗi đơn vị bài học, số lượng từ vựng hoặc nội dung bài học được truyền tải cho người học khá nhiều, nhưng các bài tập

nghe trong mỗi bài học lại chỉ sử dụng lại khoảng 40% từ vựng hoặc thông tin đó dưới các hình thức bài tập nghe khác nhau, nên SV gặp khó khăn khi nghe những thông tin mình chưa biết. Vì thế, với sự hỗ trợ của trang web trực tuyến, GV hoàn toàn có thể tự thiết kế một bài nghe chính tả bản tiếng Anh với giọng nói của người bản ngữ chứa nội dung đã được dạy, vừa để kiểm tra năng lực nghe hiểu, ghi nhớ của SV, vừa tạo động lực khiến SV nhận thức được sự quan trọng rằng phải học từ vựng để có thể nghe hiểu và ghi chép, hoặc lặp lại nội dung trong bài nghe chính tả.

4.3.1. Giới thiệu trang web *fromtexttospeech.com* như một công cụ hữu hiệu để thiết kế bài tập nghe chính tả

Qua quá trình tìm kiếm các trang web và phần mềm hỗ trợ việc chuyển đổi từ một văn bản tiếng Anh sang một bài nói tiếng Anh, chúng tôi đã thu thập được khá nhiều trang web và phần mềm. Tuy nhiên, với hầu hết các phần mềm hỗ trợ, người sử dụng phải đóng phí hoặc phải mua bản quyền. Tương tự, với các trang web, chúng tôi nhận thấy trang web *fromtexttospeech.com* có những tính năng nổi trội hơn các trang web hay phần mềm khác bởi:

- Trang web cung cấp nhiều giọng đọc của cả nam giới và nữ giới, bao gồm giọng đọc theo kiểu Anh và Mỹ.

- Trang web cho phép lựa chọn tốc độ đọc phù hợp với trình độ của người nghe bao gồm: chậm, vừa phải và nhanh. Đây cũng là điểm nổi bật mà các trang web khác hầu như không có.

- Khi xuất ra sản phẩm bài nghe, trang web cung cấp chức năng nghe thử để có sự chỉnh sửa phù hợp.

Các bước tiến hành soạn bài nghe chính tả trực tuyến trên trang web: soạn thảo hoặc sao chép văn bản có sẵn => chọn ngôn ngữ B.E or U.E => chọn tên người đọc => chọn tốc độ => xuất bài nghe.

Những lưu ý khi soạn thảo văn bản trong trang web *fromtexttospeech.com*:

- Nội dung phải rõ ràng, đặc biệt là dấu câu, bởi người đọc sẽ ngắt nhịp, thay đổi ngữ điệu tùy theo dấu câu trong văn bản.

- Vì là một bài tập nghe chính tả, với hình thức Standard Dictation, khi soạn thảo, giáo viên phải ghi bằng từ các dấu câu mà mình muốn người học sẽ viết lại.

Ví dụ 1:

Tom and Ben are brothers. **Full stop.** Both boys are athletic, **comma**, but they don't like the same things. **Full stop.**

Với văn bản này, khi chuyển thành bài nghe, giáo viên không can thiệp làm gián đoạn trong quá trình nghe, để nhắc nhở người viết lưu ý về dấu câu.

Ví dụ 2:

Tom and Ben are brothers. Both boys are athletic, but they don't like the same things.

Văn bản này phù hợp với các dạng bài nghe chính tả còn lại.

4.3.2. Đề xuất đối với giáo viên (GV)

- GV có thể tìm kiếm các bài tập nghe chính tả từ các nguồn tài liệu khác nhau, hoặc có thể tự biên soạn các bài

nghe chính tả sát với nội dung SV đang được học và những chủ đề mà SV yêu thích, để tạo cảm hứng khi thực hành nghe. Tuy nhiên, các nguồn tài liệu phải đảm bảo các tiêu chí sau đây: (i) có lượng từ vựng quen thuộc được dùng trong văn nói và văn viết, (ii) văn bản phải có dung lượng phù hợp cấp độ năng lực ngôn ngữ của SV;

- GV phải dạy trước cho SV biết ý nghĩa, cách sử dụng và phát âm chính xác những từ vựng theo chủ đề sẽ gặp trong phần nghe chính tả;

- GV nên yêu cầu SV thường xuyên nghe nhạc tiếng Anh, bản tin tiếng Anh, hoặc nói chuyện trực tuyến với những người bạn bản ngữ để tạo thói quen tự nghe tiếng Anh, tránh tình trạng mất kiên nhẫn, không tập trung khi nghe tiếng Anh;

- GV nên có những phản hồi chính xác về quá trình luyện tập kỹ năng nghe của SV, gợi ý các chiến lược nghe phù hợp, đồng thời có sự khen thưởng kịp thời để khích lệ, tạo động lực học tập cho SV. Ví dụ như sử dụng điểm cộng, quà tặng là đĩa hoặc sách tiếng Anh.

4.3.3. Đề xuất đối với SV

- Thường xuyên nghe nhạc tiếng Anh, bởi nhịp điệu âm nhạc sẽ tạo hứng thú cho người học luyện tập kỹ năng nghe, giúp dễ tiếp thu thông tin, nhận diện được những phần nổi âm hoặc nuốt âm;

- Tự quy ước cho mình một số ký hiệu, chữ viết tắt thay thế cho từ đầy đủ để có thể bắt kịp thông tin trong bài nghe và sao chép thông tin nhanh hơn;

- Tìm kiếm một góc học tập yên tĩnh, không bị ai làm phiền để có thể tập trung tuyệt đối trong suốt quá trình làm bài nghe, đặc biệt là bài nghe chính tả. SV nên thực hành nghe liên tục từ 30 đến 45 phút cho mỗi lần để luyện tập tính kiên trì, không nản chí khi học kỹ năng nghe.

5. Kết luận

Nghiên cứu cho thấy phần lớn SV gặp nhiều khó khăn trong quá trình nghe tiếng Anh như hạn chế về vốn từ vựng,

kiến thức ngữ pháp, khả năng ghi nhớ; không quen và không thể nhận diện âm của các từ vựng; và không thể bắt kịp tốc độ của người nói. Tuy nhiên, khi áp dụng phương pháp nghe chính tả với sự kết hợp 5 dạng bài nghe chính tả khác nhau thực sự giúp SV từng bước cải thiện kỹ năng nghe trong thời gian ngắn rất hiệu quả, đồng thời hỗ trợ phát triển các kỹ năng ngôn ngữ khác. Hơn nữa, luyện tập nghe chính tả có thể thực hiện tại lớp học hoặc dưới hình thức tự học qua một số hoạt động hỗ trợ mà tác giả đã đề xuất. Tác giả mong rằng các thông tin trong bài báo đóng góp một phần nhỏ vào sự phát triển kỹ năng nghe tiếng Anh cho SV các ngành không chuyên tiếng Anh nói chung và cho SV Trường ĐH Kinh tế - ĐHQĐN nói riêng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- [1] Azmi, B. M., Celik, B., Yildiz, N., & Tugrul, M. C. (2014), "Listening Comprehension Difficulties Encountered by Students in Second Language Learning Class", *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 4(4), 1-6.
- [2] Davis, P. & Rinvolucri, M. (1993), *Dictation-New Methods New Possibilities*, Cambridge University Press, New York.
- [3] Finocchiaro, M. (1974), *English as A Second Language: From Theory to Practice*, Regent Publishing Company, New York.
- [4] Hornby, AS. (1995), *Oxford Advanced Learner's Dictionary*, Oxford University Press, New York.
- [5] Jiang, Y. (2009), "Predicting Strategy and Listening Comprehension", *Asian Social Science*, 5, 93-97, (Retrieved from <http://www.ccsenet.org/journal/> on 16 August 2016).
- [6] Montalvan, R. (2006), *Dictation Updated: Guidelines for Teacher-Training Workshops*, (Retrieved from <http://lexchanges.state.gov/education/teaching/dictatn.htm> on 14th October 2016).
- [7] Oiler, J.W. (1979), *Language Test at School*, Longman, London.
- [8] Rost, M. (1991), *Listening Action Activities for Developing Listening in Language Teaching*, Prentice Hall, London.
- [9] Rost, M. (2002), *Teaching and Researching Listening*, Longman Group Ltd, London.
- [10] Saricoban, A. (2006), *The Teaching of Listening*, (Retrieved from <http://italj.org/> on 14th August 2016).

(BBT nhận bài: 31/03/2017, hoàn tất thủ tục phản biện: 18/04/2017)